

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ФАНЛАР
АКАДЕМИЯСИ МИНТАҚАВИЙ БЎЛИМИ
ХОРАЗМ МАЪМУН АКАДЕМИЯСИ**

**ХОРАЗМ МАЪМУН
АКАДЕМИЯСИ
АХБОРОТНОМАСИ**

Ахборотнома ОАК Раёсатининг 2016-йил 29-декабрдаги 223/4-сон қарори билан биология, қишлоқ хўжалиги, тарих, иқтисодиёт, филология ва архитектура фанлари бўйича докторлик диссертациялари асосий илмий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган

2023-3/4

**Вестник Хорезмской академии Маъмуна
Издается с 2006 года**

Хива-2023

Бош муҳаррир:

Абдуллаев Икрам Искандарович, б.ф.д., проф.

Бош муҳаррир ўринбосари:

Ҳасанов Шодлик Бекпўлатович, к.ф.н., к.и.х.

Таҳрир хайати:

*Абдуллаев Икрам Искандарович, б.ф.д., проф.
Абдуллаева Муборак Махмусовна, б.ф.д., проф.
Абдуҳалимов Баҳром Абдурахимович,
т.ф.д., проф.*

Агзамова Гулчехра Азизовна, т.ф.д., проф.

Аимбетов Нагмет Каллиевич, и.ф.д., акад.

Аметов Якуб Идрисович, д.б.н., проф.

Бабаджанов Хушнот, ф.ф.н., проф.

Бекчанов Даврон Жуманазарович, к.ф.д.

Буриев Хасан Чутбаевич, б.ф.д., проф.

Ганджаева Лола Атаназаровна, б.ф.д., к.и.х.

Давлетов Санжар Ражабович, тар.ф.д.

Дурдиева Гавҳар Салаевна, арх.ф.д.

Ибрагимов Бахтиёр Тўлаганович, к.ф.д., акад.

Жуманиёзов Зоҳид Отабоевич, ф.ф.н., доц.

Жуманов Мурат Арепбаевич, д.б.н., проф.

Кадирова Шахноза Абдухалиловна, к.ф.д., проф.

Каримов Улугбек Темирбаевич, DSc

Курбанова Саида Бекчановна, ф.ф.н., доц.

Кутлиев Учқун Отобоевич, ф-м.ф.д.

Ламерс Жон, қ/х.ф.д., проф.

Майкл С. Энжел, б.ф.д., проф.

Махмудов Рауфжон Баходирович, ф.ф.д., к.и.х.

Мирзаев Сирожиддин Зайниевич, ф-м.ф.д., проф.

Мирзаева Гулнара Саидарифовна, б.ф.д.

Пазилов Абдуваеит, б.ф.д., проф.

Рахимов Раҳим Атажанович, т.ф.д., проф.

*Рахимов Матназар Шомуротович, б.ф.д.,
проф.*

Рўзметов Бахтияр, и.ф.д., проф.

Садуллаев Азимбой, ф-м.ф.д., акад.

Салаев Санъатбек Комилович, и.ф.д., проф.

Сапарбаева Гуландам Машиариповна, ф.ф.ф.д.

Сапаров Каландар Абдуллаевич, б.ф.д., проф.

Сафаров Алишер Каримджанович, б.ф.д., доц.

Сирожов Ойбек Очилович, с.ф.д., проф.

Сотипов Гойипназар, қ/х.ф.д., проф.

*Тожибаев Комилжон Шаробитдинович,
б.ф.д., академик*

Холлиев Аскар Эргашевич, б.ф.д., проф.

Холматов Бахтиёр Рустамович, б.ф.д.

Чўпонов Отаназар Отожонович, ф.ф.д., доц.

Шакарбоев Эркин Бердикулович, б.ф.д., проф.

Эрматова Жамила Исмаиловна, ф.ф.н., доц.

Эшчанов Рузумбой Абдуллаевич, б.ф.д., доц.

Ўразбоев Ғайрат Ўразалиевич, ф-м.ф.д.

Ўрозбоев Абдулла Дурдиевич, ф.ф.д.

Ҳажиева Мақсуда Султоновна, фал.ф.д.

Ҳасанов Шодлик Бекпўлатович, к.ф.н., к.и.х.

Худайбергана Дурдона Сидиқовна, ф.ф.д.

Хоразм Маъмун академияси ахборотномаси: илмий журнал.-№3/4 (99), Хоразм Маъмун академияси, 2023 й. – 238 б. – Босма нашрнинг электрон варианты - <http://mamun.uz/uz/page/56>

ISSN 2091-573 X

Муассис: Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси минтақавий бўлими – Хоразм Маъмун академияси

Saydakhmatova H.I. Zamonaviy kognitiv lingvistikada kontsept tushunchasi va unga aloqador hodisalar	115
Sobirova M.J. Terminologik tezauruslar dolzarbligi va ularning lingvistik ontologiya uchun ahamiyati	118
Sultanova D., Rajabboyeva F. Problems of translating phraseological units from uzbek to English	120
To'yboyeva Sh.R. Ajratilgan bo'lakli gaplarda binar konstruksiyaning ifodalanishi	123
Umarova Z. X. Lingocultural peculiarities of terms related to tourism	126
Xajjeva D.A. Zamonaviy o'zbek she'riyati va folklor munosabati xususida	128
Xakimbayeva O.K. Ayol va erkaklarning ijtimoiy va fiziologik xususiyatlarini aks ettiruvchi konseptual qatlamlar	131
Xalilova D.J. O'zbek detektiv nasrida jinoyat va jazo muammosi hamda syujet sxemasi	133
Xamidova M., Abdulloeva N. O'zbek rus va fransuz tillarida "minnatdorchilik" kategoriyasi	138
Xamidova S.N. Kognitivlik va uning lisoniy kategoriyalarda ifodalanishi	141
Xasanova G.Sh. Alisher Ibodinov qissalarida davr va qahramon masalasi	143
Xodjayeva D.I., Bozorova M.A. Noverbal muloqot va uning tamoyillari	146
Xo'jaeva G.S. Lingvistik atamalar va lingvistik lug'atlar tahlili	149
Алланазарова С.Х. Ономастикада атоқли отларни ўрганишнинг асосий терминологияси	151
Аширматова М.Ж., Бурхонова Г.М. Қишлоқ хўжалиги терминларининг ўзбек ва рус тилларида тезаурусини яратишни такомиллаштириш	153
Бердимуратова Л.Д. Қизилқум худудидаги гидронимлар	156
Бухарова М.Х. Тил ижтимоий функциясининг илмий асоси	159
Гулматова М. Монография жанри илмий алоқа воситаси сифатида	161
Даниева М.Дж. Луғавий бирликлар ўртасида семантик мослашув масалалари	163
Джаббарова М.Г. Фразеологический пласт и область его изучения	166
Жаббарова Ю.Х. Лингвомаданиятшуносликда концепт тушунчаси	168
Жомардова Д.Қ. Тиббиёт реклама матнларида апеллятив лексика	170
Жумаев Р.Х. Садриддин Айний асарларида туркий-ўзбекча қатламга мансуб топонимлар	173
Жумаева Ш.Ш. Ойбекнинг "Навой" асарида реалаялар ва уларнинг инглизча таржимада берилиши	176
Ибратов Б.Б. Оламнинг ономастик манзарасида исм-шарифларнинг ўрганилиши	179
Икромова Н. Психоллингвистика как раздел науки переводоведение	181
Казаков И.Р. Фразеологияда миллий-маданий хусусиятлар ифодаси	185
Қулмаматов О.А. Аскияда кулги уйғотувчи воситалар	190
Матқулиева М.Ф. "Шахриёр" достони сюжетининг шаклланишида тотемистик тасаввурлар ва мифларнинг таъсири	194
Попов Д.В. Проблемы ментальности и ее отражение в языке	197
Ражабова Д. Инглиз адабиётида тарихий роман генезиси	200
Расулов З.И., Акрамова М.Б. Речевая компрессия в синхронном переводе	203
Раупова М.Н. Таржима трансформациялари	206
Рузиева Н.З. Эвфемизм ва фразеологизмлар муносабати	213
Рузимбаев Х.С. Экзотическая лексика в романе Ю.Домбровского «Факультет ненужных вещей»	216
Салаева Г.Ф. Айрим инглизча ўзлашмалар ҳақида	218
Сафаров Ф. Ўзбек адабий тили қурилишининг бош хусусияти	220
Чоракулова Д.З. Ойконимия ва унинг хусусиятлари	223
Шарипова М.К. Роль и место СМИ в кодификации аббревиатур	227
Эльманова М.Т. Проблемы социальной мобильности в романах Джойс Кэрол Оутс	231
Эрназарова Н.Х. Инглиз тилида нутқ турлари	233

O'ZBEK RUS VA FRANSUZ TILLARIDA "MINNATDORCHILIK" KATEGORIYASI

M.Xamidova, PhD, Buxoro davlat universiteti, Buxoro

N.Abdulloyeva, magistrant, Buxoro davlat universiteti, Buxoro

Annotatsiya. *Maqola fransuz til madaniyatida xushmuomalalikning kategoriyalarini o'rganish va bu tushunchani fransuz, o'zbek va rus kommunikativ xulq-atvorida tahlil qilingan.*

Kalit so'zlar : *til, madaniyat, fransuz tili, o'zbek tili, rus tili, xushmuomalalik kategoriyasi, hurmat.*

Аннотация. *В статье исследуются категории вежливости во французской культуре и анализируется данный концепт во французском, узбекском и русском коммуникативном поведении.*

Ключевые слова: *язык, культура, французский язык, узбекский язык, русский язык, категория вежливости, уважение.*

Abstract. *The article studies the categories of politeness in the French culture and analyses this concept in French, Uzbek and Russian communicative behavior.*

Key words: *language, culture, French language, Uzbek language, Russian language, politeness category, respect.*

Tilshunoslikda xushmuomalalik bir vaqtning o'zida odoblilikning oqilona tushunchasini ishlab chiqish muammosini ko'taruvchi tushuncha bo'lib, jamiyatdagi shaxslarning odobli muloqoti negizida yotgan bir qator psixologik-ijtimoiy omillarni o'rganish zarurati tug'iladi. Xushmuomalalik tushunchasi bilan bevosita bog'liq bo'lgan muammolar kommunikantlarning xulq-atvor strategiyasi doirasida ham, nutq harakatlarining muayyan tilga nisbatan xususiyatlarini tahlil qilishda ham ko'rib chiqiladi va tahlil qilinadi [2; 5]. Fransuz tilidagi savoir vivre tushunchasini tushunishni shartli ravishda ikki guruhga bo'lish mumkin: savoir vivre va le savoir-vivre. Fransuz tilida rus va boshqa til oilalarida o'xshash bo'lmagan individual tushuncha mavjud "le savoir-vivre" bu "odob-axloq qoidalarini bilish" atamasini bildirish uchun ishlatiladi va "savoir vivre" deb tarjima qilinadi. "zavq". Savoir vivre tushunchasi o'zining semantik mazmuniga ko'ra kengroq bo'lib, "yashash san'ati"ni ma'lum darajada o'zlashtirish imkonini beruvchi qoidalar majmuidan tashkil topgan le savoir-vivre tushunchasini o'z ichiga oladi.

"Le grand Robert" lug'ati xushmuomalalik tushunchasini jamiyatdagi urf-odatlarini boshqarish uchun ishlatiladigan toifa, shuningdek ularni jamiyatning yagona vakiliga qo'llash va kengaytirish o'lchovi sifatida belgilaydi, "savoir-vivre" tushunchasi esa aniqlangan. lug'atda ijtimoiy munosabatlarni tartibga soluvchi qoidalarni qo'llash va qo'llash bo'yicha bilimga ega bo'lgan shaxsning individual sifati sifatida [3;5].

Qadim zamonlardan beri fransuz xalqi odob-axloq qoidalarini bilish sohasida o'z ustunligini isbotlashga va ko'rsatishga intilgan. Misol tariqasida xushmuomalalik haqidagi risolani tuzish bilan mashhur bo'lgan Baronessa Staffning faol ijodiy faoliyatini keltirish mumkin. Baronessaning fikriga ko'ra, odob-axloq, muloqot qoidalari va xushmuomalalik frantsuz jamiyatining barcha qatlamlariga xos bo'lgan sovg'adir. Fransuz madaniyatining rus tilshunosligining rivojlanishiga hal qiluvchi ta'siri 18-asrning ikkinchi yarmi va 19-asrning birinchi uchdan birida kuzatiladi. Bu davr fransuz tilini o'rganishning nozik tomonlarini ochib bergan uslubiy va o'quv qo'llanmalarining faol taqsimlanishi munosabati bilan "gallomaniya" deb ataldi.

Tildagi barcha o'zgarishlar "tartibga" qaratildi: umuman olganda, 1610-1789 yillar tartib davri edi. Tilning barcha xususiyatlari shundan kelib chiqadi: talaffuz va morfologiyadagi me'yor, sintaksisdagi dekart ruhi, lug'at tarkibining tozalanishi va undagi so'zlar ierarxiyasining o'rnatilishi. Bu davrda og'zaki va yozma nutq shakllari o'rtasida qarama-qarshilik mavjud. Jumlada to'g'ridan-to'g'ri so'z tartibiga intilish, shu jumladan son va so'roq, ayrim sintaktik burilishlar bilan quvvatlanadi, ular yordamida stilistik urg'u inversiyasiz amalga oshiriladi [4; Bilan. 455-456]. Rus va frantsuz tillarining rivojlanish va faol assimilyatsiya qilish tarixi birinchi frantsuzcha-ruscha so'zlashuv kitobini yaratishda davom etmoqda, u "Moskvaliklarning Parij lug'ati" deb nomlangan. Uning asosiy

ko'lami rasmiy rus-fransuz uchrashuvlarini o'tkazish, shuningdek, iboralar va iboralarni qo'llashdir.[2;4]. Biroq, fransuz tilini o'rganish yo'lidagi birinchi qadamni J.F. Veguelin "Yangi frantsuzcha va ruscha suhbatlar" nashrini nashr etdi. Bu ko'pchilik rus zodagonlari, shuningdek, frantsuz tili asoslarini o'rgatgan ularning farzandlari uchun ma'lumotnoma. Ushbu iboralar kitobida 140 dan ortiq saboqlar mavjud bo'lib, ularning umumiy o'rganish hajmi 35 ga yaqin mavzular, zodagonlar kundalik hayotida qo'llagan iboralar va iboralarni ochib berishga imkon berdi. U zodagon oilalarda frantsuz odobi va tili asoslarini o'rganayotgan o'g'il-qizlar uchun mo'ljallangan edi.

XIX-asrning ikkinchi yarmida xushmuomalalik haqidagi ilk risolalar paydo bo'ldi. Ushbu bosma manbalarda "yaltiroq va nafis odob" kabi tushunchaga alohida o'rin berilgan. Bunday risolalarning mualliflari ushbu toifalar frantsuz odob-axloqining nafisligi va o'ziga xosligini eng yaxshi tasvirlashiga rozi bo'lishdi. Fransiya G'arbiy Yevropaning turli joylarida odob-axloq moda yo'nalishlari tarqalishining manbai bo'lganligini hisobga olsak, xushmuomalalik haqidagi birinchi risolalardagi bunday bayonot frantsuz tilida axloqiy toifalarni talqin qilishda alohida yondashuv mavjud degan xulosaga kelishimizga imkon beradi.

Birinchi marta J. Sauvage va Dyurenel tomonidan tuzilgan 1586 yildagi frantsuz-ruscha so'zlashuv kitobida odob-axloq qoidalariga alohida e'tibor berildi. Ushbu hujjatning asosiy maqsadi savdogarlarga hukumatning rasmiy tadbirlarida qatnashayotganda til to'siqlarini engishga yordam berishdir. XX-asrning ikkinchi yarmida "maqom" va "obro'" tushunchalari lingvistik o'zgarishlarning turli shakllariga asosiy ta'sir ko'rsatadigan komponentlar sifatida ko'rib chiqildi. Turli tadqiqotchilar, frantsuz sotsiologik maktabining A.Sechet va A.Meillet kabi vakillari xushmuomalalik tushunchasi kategoriyasining sotsiologik muammolarini lingvistik o'zaro ta'sirning fundamental elementi sifatida ko'rib chiqdilar.

Nutq xulq-atvorini frantsuz tilshunosligining zamonaviy tadqiqotchilari L.Kastler, shuningdek, V.Travers va S.Veyl ham o'rgangan. Ularning barchasi odob-axloq qoidalari, yaxshi xulq-atvor va jamiyatda yashash qobiliyati to'g'risidagi bilimlar to'plami bo'lgan "savoir vivre" toifasi frantsuz tilida so'zlashuvchilarning qadriyatlar tizimida asosiy o'rinni egallaydi, degan xulosaga keldi. Frantsuz tilida muloqotning estetik va axloqiy jihatlarini o'zaro bog'lash va o'zaro ta'sir qilish sohasi toifadan foydalanishda namoyon bo'ladi, bu odamning o'zini tutish qobiliyatini anglatadi ("bon ton"). Frantsuz nutqi ko'plab epitelar, sifatlar va iboralar bilan to'la bo'lib, asosiy semantik yuk ko'rib chiqilayotgan tasvirning jozibadorligini ta'kidlash uchun mo'ljallangan. Shu maqsadda belle, bonne va boshqalar kabi konseptual kategoriyalardan foydalaniladi.

Frantsuz nutqida mustahkam o'rnatilgan odob-axloq qoidalari, maslahat faqat qarshi huquqbuzarlik ehtimolini istisno qiladigan shaklda berilishini nazarda tutadi. Xushmuomalalikni belgilashda hurmat belgilariga alohida e'tibor beriladi. l'honneur - hurmatga ega bo'lmoq va être charme - maftun bo'lmoq kabi iboralar o'ziga xos lingvistik xususiyatdir. Fransiyada qo'llaniladigan xushmuomalalik qoidalarining umumiy ko'rinishi quyidagicha:

1. Qo'l berib ko'rishganda, suhbatdoshga salom berishda yoki uni kechirishda foydalanishlari mumkin "Enchant (e)", "Très heureux (-euse)" so'zlarini ishlatish.

2. Gap mansabdor shaxsga yoki umume'tirof etilgan obro'-e'tiborga, bilim darajasiga ega bo'lgan shaxsga murojaat haqida ketayotgan bo'lsa, unda so'z shakli ishlatiladi: Bonjour, docteur. Advokat yoki notariusga murojaat qilganda siz quyidagi iborani ishlatishingiz mumkin: Bonjour, maitre.

3. Agar biror kishining qilmishi yoki so'zi bilan jismoniy yoki ma'naviy azob-uqubatlar keltirilsa, undan kechirim so'rash odat tusiga kiradi. Bunda (excusez-moi), "Iltimos, kechirasiz" (veuillez m'excuser), "Uzrimni qabul qiling" (je vous prie de bien vouloir m'excuser) [2;5] kabi konseptual kategoriyalardan foydalaniladi.

4. Suhbatni yakunlovchi iboralar shunday ko'rinishda bo'lishi mumkin: Goodbye (Au revoir), omad tilaymiz (yaxshi imkoniyat).

Savoir vivre lingvomadaniy kontseptsiyasining butun o'ziga xosligi ushbu tushunchaning frantsuz xalqi hayotidagi dolzarbligini ko'rsatadi. Bizning fikrimizcha, frantsuzlar turli xil hayotiy sharoitlarda xatti-harakatlarning taktikasini belgilaydigan ma'lum qoidalar to'plamini (le savoir-vivre) yaratmaydigan hayotning bunday sohasi yo'q. Savoir vivre va le savoir-vivre ikki

lingvomadaniy tushunchaning bevosita munosabatini va ma'lum bir tushunchaga bevosita bog'liq.

Rus til madaniyati tadqiqotchilari shaxsning shaxsini tavsiflovchi asosiy fazilatlar ro'yxatini taqdim etdilar: maqsadga erishish - maqsadga ega va unga erishishga intiladi; belgilangan maqsadlarga erishish yo'llarini biladi; vaziyatga qarab qanday harakat qilishni va qaror qabul qilishni biladi; o'z qobiliyat va ko'nikmalarini haqiqat va imkoniyatlar bilan taqqoslaydi; qanday yashashni biladigan odamga xos bo'lgan xarakterli fazilatlar - quvnoq, xushmuomala, aqlli, barkamol, xayrixoh, ijobiy, ixtirochi, maqsadli, aqlli, irodali, qobiliyatli, ochiqko'ngil, qat'iyatli, faol, aqlli, hurmatli, yaxshi niyat; odamlarga hurmat bilan munosabatda bo'ladi; qiyinchiliklardan qo'rqmaslik; tartiblangan shaxsiy hayot bilan (obod oila); o'z-o'zini rivojlantirishga intilish; sezgi bor [1]. Shunday qilib, "yashashni bil" tushunchasining yuqoridagi semantik komponentlari ijobiy rang bilan ko'rsatilgan. Shunga qaramay, shuni hisobga olish kerakki, rus til madaniyatida o'rganilayotgan lingvomadaniy kontseptsiya ko'proq salbiy baholanadi va bu holda "Yashashni xohlasang, qanday aylanishni bil" iborasi bunday munosabatni xarakterlaydi. Fransuz til madaniyatida "yashash qobiliyati" hayotdan zavq olishni anglatadi, lekin rus til madaniyatida. "Yashash qobiliyati" fransuz tilidan sezilarli darajada farq qiladi, chunki birinchi o'rinda "yashash qobiliyati" emas, balki "omon qolish qobiliyati". Bunday farqlarni ma'lum darajada hayotning ijtimoiy va ijtimoiy-iqtisodiy omillari bilan izohlash mumkin.

O'zbeklarda esa hurmat kategoriyasi mutlaqo boshqacha. Ushbu 2 mamlakatdan mutlaqo farq qiladi. O'zbeklarda hurmat tushunchasi asrlar davomida chuqur ildiz otib, insonlarning qon-qoniga singib ketgan. O'zbeklarga nazar tashlaydigan bo'sak, Abdulla Qodiriyning "O'tgan kunlar asariga e'tibor beraylik. "O'tkan kunlar"da Qodiriy iste'dodining shu jihatlari namoyon bo'lgan. O'zbek xalqining go'zal odobi, cheksiz andishi, katta-kichik, uzoq-yaqin kishilarning o'zaro muomalamunosabatlaridagi yuksak madaniyat, millat turmush yo'sinidagi o'xshashi yo'q tartiblar yozuvchining san'atkorligi tufayli shu qadar mahorat bilan jonli badiiy lavhalarda ko'rsatilganki, o'quvchi bu xildagi tirikchilik yo'rig'iga ega xalq va uning yetuk vakillarini yaxshi ko'rib qoladi. Qizig'i shundaki, yozuvchi biror o'rinda bo'lsin xalqni maqtamaydi, atay uning fazilatlarini ko'rsatishga urinmaydi, tashviq qilmaydi. Bu jihatdan, ayniqsa, Otabek, Kumush, Yusuf bek hoji, Alim, Hasanali, Mirzakarim qutidor, Oftob oyim, Normuhammad singari personajlar tasviri xarakterlidir. Asarda bu timsollarning taqdir sinovlaridan o'tishdagi sifatlarini tasvirlash asnosida xalqning fazilatlarini namoyon qilingan. Shuningdek, har bir odam, katta-kichikligidan qat'i nazar, bolaligidan o'zining biror millatga tegishli ekanligini bilib o'sadi. Oila va maktabdagi tarbiya tufayli odamda: "Men — o'zbekman" yoki "Men — qozoqman" va hokazo degan tuyg'u bo'ladi. Xuddi shu tuyg'u milliy ruhdur. Millatning o'ziga xosligini tayin etadigan eng katta va asosiy belgi esa tildir. Tilini unutgan odamda millat tuyg'usi bo'lmaydi. Milliylik — tashqi belgi emas. U ichki holatdir. Biror millatning vakili o'zining qaysi millatga mansubligini bilsa va shu bilan faxrlansa, unda millat tuyg'usi shakllangan bo'ladi. Kimki bunga befarq qarasa, uning tashqi ko'rinishi, kiyimi, qosh-u ko'zi, hujjatiga nima deb yozilganidan qat'i nazar milliy tuyg'udan mahrum kishidir. Millatini tanimaslik va u bilan faxrlanmaslik ulkan baxtsizlikdir. Ko'rinib turibdiki, barcha mamlakatlarda ham hurmat kategoriyasi o'zining turli xil ko'rinishlariga ega va ulni birlashtirib turuvchi ham ajratib turuvchi belgila ham talaygina.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Karasik V.I. Lingvistik va madaniy kontseptsiya lingvistik ongning elementi sifatida // Zamonaviy uslub. Psixolingvistika: Maqolalar to'plami. -M.: Alt. universitet, 2003. S. 50.
2. Karasik V.I. Ijtimoiy maqom tili: monografiya. M.: ITDGK "Gnosis", 2002. S. 71–98.
3. Retsker L.I. Fransuzcha-ruscha frazeologik lug'at. M.: 1998. 1112 b.
4. Skrelina L.M., Stanovaya L.A. Fransuz tili tarixi. M.: Yuqori. maktab, 2001, 404–456- bet.
5. Shcherba L.V. Til tizimi va nutq faoliyati. L.: «Nauka», 1974. -B. 265-304.